

Nr 280.

Godkänd av första kammaren den 31 maj 1925.

Godkänd av andra kammaren den 31 maj 1925.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1925—1926 till kommerskollegium samt de under kollegium lydande myndigheter och kårer jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 126.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 2 januari 1925 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 har Eders Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkterna 3—15 och 39) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd,

dels beräkna det ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium till 504,420 kronor;

dels för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet utöver det ordinarie förslagsanslaget beräkna ett extra anslag av 58,400 kronor;

dels beräkna det ordinarie anslaget till bergsstaten till 84,800 kronor;

dels beräkna det ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspektionen till 11,500 kronor;

dels till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen beräkna ett extra anslag av 6,048 kronor;

dels beräkna det ordinarie förslagsanslaget till inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring till 31,500 kronor;

dels till arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring beräkna ett extra anslag av 12,096 kronor;

dels till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet beräkna ett extra anslag av 198,450 kronor;

dels beräkna det ordinarie anslaget till navigationsskolorna till 168,500 kronor;

dels för beredande av ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning beräkna ett extra anslag av 3,000 kronor;

dels beräkna det ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen till 2,200 kronor;

dels beräkna det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart till 23,000 kronor;

dels beräkna det ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningsskostnad till 32,200 kronor;

dels ock till avlöande av torvingenjörer m. m. beräkna ett extra anslag av 32,950 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 20 mars 1925 avlåten proposition, nr 178, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag (punkterna 1—14), föreslagit riksdagen att

(punkt 1)

dels från och med den 1 juli 1925 bestämma antalet ordinarie befattningshavare hos kommerskollegium på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i reglementet	—
5 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmätningsoverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28
3 sekreterare	B 26
1 sekreterare	B 24
3 förste aktuarier	B 24
3 förste byråingenjörer	B 24
1 kamrerare	B 24
1 redaktör	B 24
1 sjötekniskt biträde	B 24
3 aktuarier	B 21
5 notarier	B 21
4 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
7 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

dels besluta, att å övergångsstat skola från och med den 1 juli 1925 uppföras följande befattningar, nämligen:

Befattning	Lönegrad
1 förste byråingenjör	B 24
1 teknisk konsulent	B 24
1 registrator	B 21;

dels godkänna följande ordinarie stater för kommerskollegium, att tillämpas från och med den 1 juli 1925:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor 393,500
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	» 11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattninghavare m. m.	» 85,000
<u>Summa <i>förslagsanslag</i> kronor 490,000.</u>	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, *förslagsanslag* kronor 24,000;

dels ock i riksstaten under tionde huvudtiteln — med uteslutande av det under avdelningen B upptagna ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium — under samma avdelning uppföra

ej mindre under rubriken »Kommerskollegium» ett ordinarie förslagsanslag å 490,000 kronor

än även under rubriken »Övergångsstat för kommerskollegium» ett ordinarie förslagsanslag å 24,000 kronor;

(punkt 2)

till upprätthållande av kommerskollegii verksamhet, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 47,500 kronor;

(punkt 3)

dels förklara, att å befattningshavarna vid bergsstaten fortfarande skola äga tillämpning de villkor och bestämmelser, som i kungörelsen den 19 juni 1919 (nr 501) fastställts för åtnjutande av avlöningsförmånerna enligt den från och med år 1920 gällande stat för bergsstaten;

dels medgiva, att, om bergsstatstjänsteman, som enligt hittills gällande bestämmelser åtnjuter förmån av fri bostad, varder förflyttad till annan bostadsort, honom må kunna efter Kungl. Maj:ts bestämmelse tilldelas skälig ersättning för genom förflyttningen mistade boställsförmåner, vilken ersättning må utgå ur den å ordinarie stat upptagna anslagsposten till expenser m. m.;

dels ock under riksstatens tionde huvudtitel, med uteslutande av det under avdelningen B uppförda ordinarie anslaget till bergsstaten, under samma avdelning uppföra

ej mindre under rubriken »Bergsstaten» ett ordinarie anslag å 67,000 kronor

än även under rubriken »Övergångsstat för bergsstaten» ett ordinarie anslag å 17,800 kronor;

(punkt 4)

dels från och med den 1 juli 1925 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid sprängämnesinspektionen på följande sätt:

Befattning Lönegrad
 1 sprängämnesinspektör B 28;

dels ock i riksstaten under tionde huvudtiteln uppföra det ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspektionen med oförändrat belopp 11,500 kronor;

(punkt 5)

till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 6,048 kronor;

(punkt 6)

dels från och med den 1 juli 1925 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på följande sätt:

Befattning Lönegrad
 3 inspektörer B 27;

dels ock i riksstaten under tionde huvudtiteln uppföra det ordinarie förslagsanslaget till inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring med oförändrat belopp 31,500 kronor;

(punkt 7)

till arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 12,096 kronor;

(punkt 8)

till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 196,000 kronor;

(punkt 9)

i riksstaten under tionde huvudtiteln upptaga det ordinarie anslaget till navigationsskolorna med oförändrat belopp 168,500 kronor;

(punkt 10)

för beredande av ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning under budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa ett extra anslag av 2,900 kronor;

(punkt 11)

i riksstaten under tionde huvudtiteln upptaga det ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen 2,200 kronor;

(punkt 12)

i riksstaten under tionde huvudtiteln upptaga det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart med oförändrat belopp 23,000 kronor;

(punkt 13)

i riksstaten under tionde huvudtiteln upptaga det ordinarie förslagsanslaget till skeppmätningkostnad med oförändrat belopp 32,200 kronor;

samt

(punkt 14)

för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisa

dels för avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer ett extra anslag av 26,400 kronor,

varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm;

dels till skrivhjälp åt förste torvingenjören ett extra anslag av 1,500 kronor;

dels ock till beredande i mån av behov, efter hittills tillämpade grunder av personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna, i varje fall under förutsättning att vederbörande befattningshavare fortfarande med gott vitsord tjänstgör i nämnda egenskap, ett extra anslag av 4,000 kronor.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen:

dels två likalydande motioner (I: 259 och II: 398), däri hemställts,

att den nuvarande extra förste byråingenjörsbefattningen å kommerskollegii industribyrås elektriska sektion skall uppföras på ordinarie stat och placeras i 17:e lönegraden, samt

att kommerskollegii ordinarie avlöningsstat, utöver vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, ökas med härför erforderligt belopp;

dels en motion (I: 265), däri yrkats, att riksdagen ville, under förklaring, att Eders Kungl. Maj:ts i proposition nr 178 till innevarande års riksdag framställda förslag om överförande redan från och med den 1 nästkommande juli av två bergmästare och två kvinnliga skrivbiträden från bergsstatens ordinarie stat till övergångsstat icke kunnat bifallas,

a) under riksstatens tionde huvudtitel under avdelningen B utan ändring av nu gällande lönestat under rubriken »Bergsstaten» uppföra ett oförändrat ordinarie anslag av 84,800 kronor;

b) hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om framläggande för nästa års riksdag av förslag till ny lönestat för bergsstaten, innefattande dels det antal tjänstemän, som kan anses för framtiden behövt med hänsyn till såväl bergsstaten numera åliggande uppgifter beträffande bergshantering och stenindustri som även de ytterligare arbetsuppgifter, som kunna tillkomma densamma på grund av blivande nya gruvlagstiftning och ändrade grunder för förvaltningen av kronans gruvegendom, samt den mera intensiva inspektion över gruvor och stenbrott, som i riksdagens skrivelse nr 212 år 1924 ifrågasatts, dels ock den semesterrätt, som torde böra tillkomma bergsstatstjänstemännen likaväl som statens övriga tjänstemän samt den förbättring i löneförmåner i övrigt, som kan finnas skäligen;

dels ock en motion (II: 427) vari hemställts, att riksdagen, med avslag å

vad Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 178 under rubriken »Bergsstaten» föreslagit, måtte besluta, att den för bergsstatens personal nu gällande staten skall fortfarande gälla och i enlighet härmed under riksstatens tionde huvudtitel uppföra under rubriken »Bergsstaten» ett ordinarie anslag med oförändrat belopp 84,800 kronor.

Beträffande kommerskollegii egen organisation avser ifrågavarande förslag att, utöver de indragningar, som redan tidigare genomförts, åstadkomma vissa ytterligare minskningar av personalen inom verket. Efter verkställda utredningar har besparingskommittén kommit till det resultat, att sex ordinarie tjänster skulle ur kommerskollegii stat kunna uteslutas. Departementschefen har dock stannat vid att tillstyrka, att de ifrågasatta indragningsåtgärderna skulle inskränkas till allenast den ene förste byråingenjörstjänsten å bergsbyrån, registratorstjänsten och den tekniska konsulentbefattningen, vilka tre befattningar borde överföras å övergångsstat i avvaktan på nuvarande innehavares avgång. Dessutom föreslås indragning av den extra förste byråingenjörsbefattningen å kollegii industribyrås elektriska sektion.

I avseende å underlydande stater förutsättes för bergsstatens del att i mån av de nuvarande tjänsteinnehavarnas avgång bergmästardistriktet skulle minskas från sex till fyra.

Beträffande de av Eders Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagna inskränkningarna vill riksdagen i fråga om byråingenjörsbefattningen å elektriska sektionen inom kommerskollegium erinra om de starka betänkligheter, som kunna anföras mot en indragning av denna befattning. I de i ämnet väckta motionerna hava klarlagts de viktiga uppgifter i fråga om uppsikt och kontroll över de elektriska distributionsföretagen, som redan åvila och i allt högre grad torde komma att åvila denna befattningshavare, i den mån elektrifieringen å landsbygden fortskrider. Förutom de krävande ärendena rörande lån från kraftledningslånefonden och vattenkraftslånefonden har ifrågavarande befattningshavare numera, efter indragningen av en tidigare befintlig extra förste byråingenjörsbefattning för behandling av vissa ärenden rörande registrering av elektriska anläggningar, att handlägga jämväl dessa ärenden.

Beträffande den ifrågasatta indragningen av vissa bergmästardistrikt har likaledes i väckta motioner utförligt belysts vanskligheterna av att under pågående revision av gruvlagstiftningen och gruvinspektionen skrida till en dylik omorganisation, desto mer som dess verkningar ur besparingssynpunkt synas bliva mycket ringa. Med spörsmålet om bergsstatens framtida organisation är också nära förbunden frågan om nyreglering av bergsstatstjänstemännens löner, vilken fråga alltjämt avvaktar sin lösning.

Om än riksdagen i övrigt funnit de förslag och uppslag till ytterligare nedbringande av utgifterna för kommerskollegii verksamhet, som av besparingskommittén i skilda avseenden framförts, vara värda ett visst beaktande, har riksdagen dock icke ansett något slutligt ståndpunktstagande till dessa frågor

vid innevarande riksdag böra ifrågakomma. Enligt vad besparingskommittén själv framhållit, avser kommitténs nu framlagda utredning icke att utgöra en slutlig behandling av frågan om kollegii lämpliga framtida organisation. Sålunda har kommittén icke hittills gått in på den gren av kollegii verksamhet, som avser det rent statistiska arbetet, liksom ej heller den utlåningsverksamhet med statsmedel, som på olika sätt är föremål för handläggning inom kollegium. Det vill synas riksdagen att samtliga dessa organisatoriska spörsmål stå i så nära förhållande till varandra, att de om möjligt böra upptagas till avgörande i ett sammanhang. Visserligen måste detta föranleda uppskov med prövningen av de hittills framlagda förslagen till åtgärder uti inskränkande riktning. Ur besparingssynpunkt torde dock icke någon väsentligare olägenhet härav kunna vållas. I stort sett avse nämligen de nu av besparingskommittén ifrågasatta indragningsåtgärderna — i den mån desamma vunnit departementschefens tillstyrkan — allenast ordinarie befattningar och äro således icke av beskaffenhet att medföra några omedelbara verkningar i besparingssyfte. En utgiftsminskning skulle först vara att påräkna, i den mån nuvarande innehavare avgå från sina befattningar.

Under nu angivna förhållanden har riksdagen för närvarande ansett sig böra stanna vid att låta anslagen till kommerskollegium jämte underlydande stater utgå med samma belopp som för innevarande budgetår, dock med vissa i det följande angivna jämkningar. Riksdagen förutsätter därvid, att vid uppkommande ledighet å de av kommittén till indragning ifrågasatta ordinarie befattningarna inom kollegium — liksom vid bergsstaten — ett återbesättande med ny ordinarie befattningshavare icke äger rum, utan att riksdagen dessförinnan i varje särskilt fall blivit satt i tillfälle att pröva frågan om befattningens fortsatta bibehållande.

Vad därefter angår frågan om storleken av de anslag, som böra för nästkommande budgetår uppföras, får riksdagen anföra följande. Beträffande först det ordinarie anslaget till kommerskollegium har Eders Kungl. Maj:t i överensstämmelse med lönenämndens förslag hemställt om oppflyttning av tre sekreterare till 26:e lönegraden. Med hänsyn till det läge, vari frågan om kommerskollegii organisation för närvarande befinner sig och den avvaktande ståndpunkt, riksdagen ansett sig böra intaga till därmed sammanhörande spörsmål, har riksdagen icke funnit sig för närvarande kunna i denna del bifalla förslaget. I propositionen har ifrågavarande ordinarie anslag till kommerskollegium upptagits till 514,000 kronor, varav 24,000 kronor å övergångsstat. Med hänsyn till nyss intagna ståndpunkt i frågan om sekreterarnas placering torde förstnämnda belopp kunna nedsättas till 511,040 kronor. Detta innebär dock en mindre höjning i förhållande till innevarande budgetår, betingad av den vid 1925 års riksdag verkställda nyregleringen av kvinnliga befattningshavares löner.

Vid bibehållande av extra förste byråingenjörsbefattningen å elektriska sektionen bör extra anslaget till upprätthållande av kommerskollegii verk-

samhet upptagas med 56,900 kronor; för budgetåret 1924—1925 finnes för motsvarande ändamål anvisat ett belopp av 58,400 kronor, vilket belopp nu ansetts kunna ytterligare något begränsas; för vikariatsersättningar, extra personal m. m. skulle sålunda för nästkommande budgetår ställas till förfogande i runt tal 14,000 kronor mot 16,334 kronor för 1924—1925.

Anslagsposten till förhandskontroll å fartygs sjövärdighet torde, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag, böra upptagas till 196,000 mot 198,450 kronor för innevarande budgetår. Besparingen har möjliggjorts genom företagna jämkningar i nuvarande distriktsindelning, varigenom resekostnaderna för inspektörerna beräknas kunna nedbringas.

Anslaget till navigationsskolornas uppvärmning och belysning skulle, i enlighet med vad departementschefen hemställt, upptagas till 2,900 kronor mot 2,800 kronor för innevarande år.

Det ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen, vilket på grund av befintliga besparingar är för innevarande budgetår uppfört utan angivet belopp, har riksdagen, på sätt i propositionen föreslagits, ansett böra upptagas med 2,200 kronor.

I överensstämmelse med av departementschefen angiven beräkningsgrund har slutligen anslagen till torvstaten synts böra nedsättas med 3,000 kronor, och bestämmas till sammanlagt 31,900 kronor. Den avsedda besparingen hänför sig till torvingenjörernas reseanslag, som ansetts kunna nedsättas.

I övriga delar hava ifrågavarande anslag upptagits med oförändrade belopp.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla,

att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1925 bestämt antalet ordinarie befattningshavare hos kommerskollegium på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i reglementet	—
5 byråchefer	B 30
1 byrådirektör och överinspektör	B 29
1 navigationsskoleinspektör	B 29
1 skeppsmättningsöverkontrollör och överinspektör	B 29
1 byrådirektör	B 28
3 förste aktuarier	B 24
4 förste byråingenjörer	B 24
1 kamrerare	B 24
1 redaktör	B 24
4 sekreterare	B 24
1 sjötekniskt biträde	B 24
1 teknisk konsulent	B 24

Befattning	Lönegrad
3 aktuarier	B 21
5 notarier	B 21
1 registrator	B 21
4 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
7 kanslibiträden	B 7
5 expeditionsvakter	B 5
16 kontorsbiträden	B 4
2 skrivbiträden	B 2;

dels godkänt följande ordinarie stat för kommerskollegium att tillämpas från och med den 1 juli 1925:

Stat:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 414,540
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 85,000

Summa förslagsanslag kronor 511,040;

dels höjt det ordinarie förslagsanslaget till *kommerskollegium* från dess nuvarande belopp 504,420 kronor med 6,620 kronor till 511,040 kronor;

dels till *upprätthållande av kommerskollegii verksamhet*, utöver det ordinarie förslagsanslaget, för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisat ett extra anslag av 56,900 kronor;

dels i riksstaten för budgetåret 1925—1926 uppfört det ordinarie anslaget till *bergsstaten* med oförändrat belopp 84,800 kronor;

dels från och med den 1 juli 1925 bestämt antalet ordinarie befattningshavare vid sprängämnesinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 sprängämnesinspektör	B 28;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln uppfört det ordinarie förslagsanslaget till *sprängämnesinspektionen* med oförändrat belopp 11,500 kronor;

dels till *arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen* för budgetåret 1925—1926, under tionde huvudtiteln anvisat ett extra anslag av 6,048 kronor;

dels från och med den 1 juli 1925 bestämt antalet ordinarie befattningshavare vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
3 inspektörer	B 27;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln uppfört det ordinarie förslagsanslaget till *inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* med oförändrat belopp 31,500 kronor;

dels till arvoden åt två assistenter vid inspektionen över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisat ett extra anslag av 12,096 kronor;

dels till anordnande av förhandskontroll å fartygs sjövärdighet för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisat ett extra anslag av 196,000 kronor;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln upptagit det ordinarie anslaget till navigationsskolorna med oförändrat belopp 168,500 kronor;

dels för beredande av ytterligare medel till navigationsskolornas uppvärmning och belysning för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisat ett extra anslag av 2,900 kronor;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln upptagit det ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen med 2,200 kronor;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln upptagit det ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart med oförändrat belopp 23,000 kronor;

dels i riksstaten under tionde huvudtiteln upptagit det ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningkostnad med oförändrat belopp 32,200 kronor

dels ock för budgetåret 1925—1926 under tionde huvudtiteln anvisat för avlönande av en förste torvingenjör och tre torvingenjörer ett extra anslag av 26,400 kronor, varav dock 400 kronor till förste torvingenjören skola utgå allenast under förutsättning att hans bostadsort är Stockholm;

till *skrivhjälp åt förste torvingenjören* ett extra anslag av 1,500 kronor; samt

till *beredande, i mån av behov, efter hittills tillämpade grunder av personliga ålderstillägg åt förste torvingenjören och torvingenjörerna*, i varje fall under förutsättning att vederbörande befattningshavare fortfarande med gott vitsord tjänstgör i nämnda egenskap, ett extra anslag av 4,000 kronor.

Stockholm den 31 maj 1925.

Med undersätlig vördnad.